

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2012

Θέματα Λατινικών Κατεύθυνσης

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victores ferociores impotentioresque reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, necessitate esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parva sit.

Caesar ex captivis cognoscit quae apud Ciceronem gerantur quantoque in periculo res sit. Tum cuidam ex equitibus Gallis persuadet ut ad Ciceronem epistulam deferat. Curat et providet ne intercepta epistula, nostra consilia ab hostibus cognoscantur. Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit.

Παρατηρήσεις

B1a. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τις παρακάτω λέξεις:
bellis civilibus : αιτιατική πληθυντικού

ipsa victoria : γενική ενικού

victores ferociores : αφαιρετική ενικού

nostra consilia : αιτιατική ενικού

Graecis litteris : ονομαστική πληθυντικού

B1β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τις παρακάτω αντωνυμίες στο κείμενο που βρίσκονται:
nihil: αφαιρετική ενικού

ea: δοτική ενικού

quae: γενική ενικού

cuidam: γενική πληθυντικού

B1γ. Να γράφουν οι υπόλοιποι βαθμοί των επιθέτων: **miseria** και **impotentiores** στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση που βρίσκονται στο κείμενο. Στο πρώτο (*miseria*) να γράφουν επίσης οι τρεις βαθμοί του επιρρήματος.

B2a. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους στη φωνή που βρίσκονται. Να λάβετε υπόψη το υποκείμενο στο κείμενο για τους περιφραστικούς τύπους:
reddit: απαρέμφατο παρακειμένου

cognoscit: δοτική του γερουνδίου

sit: β' ενικό προστακτικής ενεστώτα

mittit: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα

cogantur: β' ενικό οριστικής παρακειμένου

parva sit: β' ενικό οριστικής ενεστώτα

gerantur απαρέμφατο μέλλοντα

curat: γ' ενικό υποτακτικής ενεστώτα της

ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας

B2β. obsequatur: Να γίνει χρονική αντικατάσταση στην υποτακτική στο πρόσωπο που βρίσκεται. Να λάβετε υπόψη το υποκείμενο στο κείμενο για τους περιφραστικούς τύπους.

B2γ. velit: Να γράφει το β' ενικό της οριστικής ενεστώτα, το γ' πληθυντικό της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα και το β' πληθυντικό της υποτακτικής του παρατατικού.

B3a. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων: **miserius, necessitate, iis, ex captivis, cuidam, ob rem, conscriptam.**

B3β. «etiamsi natura tales non sint»: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης, να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο εκφοράς της και να εντοπίσετε τη συντακτική της θέση.

B3γ. quam ipsa victoria: Να αντικατασταθεί ο β' όρος συγκρίσης με ισοδύναμο τρόπο εκφοράς.

B4a. ...ut ad Ciceronem epistulam deferat: Να μετατρέψετε την πρόταση του πлагίου λόγου σε ευθύ λόγο.

B4β. ...ne nostra consilia ab hostibus cognoscantur: Η παθητική σύνταξη να τραπεί σε ενεργητική.

B4γ. quorum auxilio: Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις και να αντικατασταθεί από ισοδύναμη έκφραση.

B4δ. «quae velit victor»: Να δικαιολογηθεί η εκφορά της έγκλισης της δευτερεύουσας πρότασης και να γίνει η ακολουθία των χρόνων.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Όλα είναι αξιοθρήνητα στους εμφύλιους πολέμους αλλά τίποτα δεν είναι πιο αξιοθρήνητο από την ίδια τη νίκη: αυτή κάνει τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους, ώστε ακόμη και αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση τους, να εξαναγκάζονται να γίνουν από ανάγκη. Γιατί η έκβαση των εμφυλίων πολέμων είναι πάντοτε τέτοια, ώστε να γίνονται όχι μόνο αυτά που θέλει ο νικητής, αλλά ακόμη να κάνει ο νικητής το χατίρι αυτών, με τη βοήθεια των οποίων κερδήθηκε η νίκη.

Ο Καίσαρας πληροφορείται από τους αιχμαλώτους τι συμβαίνει στο στρατόπεδο του Κικέρωνα και σε πόσο μεγάλο κίνδυνο βρίσκονται τα πράγματα. Τότε πείθει κάποιον από τους Γαλάτες ιππείς να μεταφέρει ένα γράμμα στον Κικέρωνα. Φροντίζει και προνοεί να μην μαθευθούν τα σχέδιά μας από τους εχθρούς, αν αρπάξουν το γράμμα. Γι' αυτό το λόγο στέλνει την επιστολή γραμμένη στα ελληνικά.

B1a. bella
ipsius
victoriae
ferociore
nostrum
Graecae

civilia
victoriae
ferociore
consilium
litterae

B1β. nulla re / ei / cuius / quorundam

B1γ. misera – miseriora – miserissima
impotentēs – impotentiores – impotentissimos
misere – miserius – miserissime

B2a. reddidisse
cognoscendo
es
gestum iri

mittunt
coactus es
pareris(-re)
curaturus sit

B2β. obsequatur
obsequeretur
obsecutus sit
obsecutus sit
obsecutus esset

B2γ. vis – voluerint – velletis

B3a. miserius = κατηγορούμενο στο nihil
necessitate = αφαιρετική της αιτίας στο esse
iis = αντικείμενο στο obsequatur
ex captivis = εμπρόθετος προσδιορισμός προέλευσης στο cognoscit
cuidam = έμμεσο αντικείμενο στο persuadet
ob rem = εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο mittit
conscriptam = επιθετική μετοχή ως επιθετικός προσδιορισμός στο epistulam

B3β. Δευτερεύουσα επιρρηματική παραχωρητική πρόταση. Εισάγεται με τον παραχωρητικό σύνδεσμο etiamsi. Εκφέρεται με υποτακτική γιατί εκφράζει μια υποθετική κατάσταση που, κι αν δεχθούμε ότι αληθεύει, δεν αναιρεί το περιεχόμενο της κύριας, χρόνου ενεστώτα (non sint) γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (reddit) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της παραχώρησης.

B3γ. ipsa victoria (= αφαιρετική συγκριτική)

B4a. «Ad Ciceronem epistulam defer!»

B4β. ...ne hostes nostra consilia cognoscant.

B4γ. auxilio = αφαιρετική μέσου στο ρήμα parva sit
quorum = γενική υποκειμενική στο auxilio
quorum auxilio = per quos

B4δ. Η δευτερεύουσα αναφορική πρόταση εκφέρεται με υποτακτική λόγω έλξης από την υποτακτική fiant χρόνου ενεστώτα (velit), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (sunt) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

ΧΑΤΖΗΤΣΟΜΠΑΝΗ Μ.

**ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

για μαθητές με αναπηρίες

ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ | Ερμούπολεως 6, Πλάτεια Κόλλυνης
 Τηλ.: 210 3614584, 210 3602912
ΑΓΙΟΣ ΘΩΜΑΣ | Α. Βουλιαγμένης, 144 (κοντά στο μετρό Δάφνης)
 Τηλ.: 210 9767674, 210 9767677

www.floropoulos.gr - info@floropoulos.gr

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2012

Θέματα Λατινικών Κατεύθυνσης

A. Να μεταφράσετε το παρακάτω απόσπασμα:

Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum in conspectu Roma fuit, tibi non succurrit. «Intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique?»

Ut enim leges omnium salutem singulorum salutis anteponunt, sic vir bonus et sapiens et legibus parens consulit utilitati omnium plus quam unius alicuius aut suae. Nec magis vituperandus est proditor patriae quam proditor communis utilitatis, aut communis salutis desertor propter suam utilitatem et salutem.

B. Γραμματική:

1.α. Να γράψετε τον ίδιο τύπο των παρακάτω λέξεων στον άλλο αριθμό: **hanc, patriae** (στο πρώτο απόσπασμα), **animo, domus, mater, unius alicuius, utilitatis**.

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τις παρακάτω λέξεις:

minaci: τη γενική του ενικού του επιθέτου στο θηλυκό γένος στον συγκριτικό και υπερθετικό βαθμό.

infesto: τον ίδιο τύπο στους άλλους βαθμούς

illa moenia: τη γενική πληθυντικού

vir bonus: την κλητική ενικού.

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

genuit: την αφαιρετική του σουπίνου

anteponunt: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή

aluit: στο γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

consulit: το απαρέμφατο παρακειμένου στην ίδια φωνή

potuisti: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού

cecidit: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα

vituperandus est: τον ίδιο τύπο στην υποτακτική παρακειμένου.

sunt: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού.

perveneras: το γ' ενικό της οριστικής παρατατικού στην ενεργητική περιφραστική συζυγία.

β. **ingredienti**: να γράψετε τις μετοχές όλων

των χρόνων στην ονομαστική ενικού του ουδέτερου γένους. Επίσης να γράψετε τα απαρέμφατα όλων των χρόνων λαμβάνοντας υπόψη σας το υποκείμενο της μετοχής στο κείμενο.

populari: να γράψετε το γ' πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική όλων των χρόνων.

Γ. Συντακτικό:

3.α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων: **fines, tibi, penates, omnium, utilitatis, propter salutem**.

β. **Ut enim leges omnium salutem...anteponunt**: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης, τον συντακτικό ρόλο, τον τρόπο εισαγωγής και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς.

γ. **quam proditor**: Να δοθεί ισοδύναμη έκφραση.

δ. **parens**: Να αναλυθεί η μετοχή στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

4.α. **Vituperandus est proditor patriae (nobis)**: Να αντικατασταθεί η παθητική περιφραστική συζυγία με το *debeo* + απαρέμφατο.

β. «**Intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique**»: Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, αφού τον εξαρτήσετε από το: *Filius dixit...*

γ. **Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit**: Να αναλύσετε τη μετοχή *ingredienti* σε χρονική πρόταση συνάγμενη με τον ιστορικό - διηγηματικό σύνδεσμο *cum* και το χρονικό σύνδεσμο *dum*.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Μετάφραση:

Πώς μπόρεσες να λεηλατήσεις αυτή τη χώρα που σε γέννησε και σε ανέθρεψε; Δε σου πέρασε η οργή τη στιγμή που περνούσες τα σύνορα της πατρίδας; Με όσο εχθρική και απειλητική διάθεση κι αν είχες φτάσει, γιατί, όταν είδες τη Ρώμη, δεν πέρασε από το μυαλό σου η σκέψη: «Μέσα σε εκείνα τα τείχη βρίσκονται το σπίτι μου και οι θεοί μου, η μητέρα, η σύζυγος και τα παιδιά μου.»

Γιατί, όπως και οι νόμοι βάζουν την ευημερία του συνόλου πάνω από την ευημερία των μεμονωμένων ατόμων, έτσι ο καλός, σοφός και υπακουός στους νόμους άνθρωπος φροντίζει για το καλό όλων περισσότερο, παρά για το καλό ενός οποιουδήποτε ατόμου ή το δικό του. Και ο προδότης της πατρίδας δεν πρέπει να επικρινεται περισσότερο, παρά ο προδότης του κοινού καλού, ή όποιος λιποτακτεί από τη γενική ευημερία για χάρη της δικής του ωφέλειας και ευημερίας.

B. Γραμματική:

1.α. *has, patriarum, animis, domus, matres, unorum aliorum, utilitatum /iium*.

β. *minacioris, minacissimae infestiore infestissimo illorum moenium vir bone*

2.α. *genitu anteposuerit alunto consuluisse possetis*

caditis vituperandus fuerit fuissetis perventurus erat

β. *ingrediens, ingressurum, ingressum*

ingredi ingressurum esse ingressum esse ingressum fore

populentur popularentur populaturi -ae -a sint populati -ae -a sint populati -ae -a essent

3.α. *fines*: Αντικείμενο της μετοχής *ingredienti*

tibi: δοτική προσωπική από το πρόσωπο *tibi* *succurrit*

penates: υποκείμενο στο *sunt*

omnium: γενική υποκειμενική στο *salutem utilitatis*: γενική αντικειμενική στο *proditor*

propter salutem: εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο *vituperandus est*.

β. Δευτερεύουσα απλή παραβολική πρόταση. Λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης. Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο *ut* και εκφράζει τρόπο. Στην κύρια πρόταση υπάρχει το επίρρημα *sic*. Εκφέρεται με οριστική ενεστώτα (*anteponunt*), γιατί η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενικά πραγματικότητα. Αναφέρεται στο παρόν.

γ. *proditore* (αφαιρετική συγκριτική)

δ. *qui paret* (δευτερεύουσα αναφορική πρόταση)

4.α. *Nos debemus vituperare proditorem patriae*.

β. *Fillus dixit intra illa moenia domum ac penates suos esse, matrem, coniugem liberos que*.

γ. *Non tibi ira cecidit cum ingredereris fines patriae?*
Non tibi ira cecidit dum ingrederis fines patriae?

ΧΑΤΖΗΣΟΜΠΑΝΗ Μ.

**ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

για μαθητές με αναπηρίες

ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ Ερμούπολις 6, Πλατεία Κόνεργος
 Τηλ.: 210 3614594, 210 3602912
ΑΓΙΟΣ ΘΩΜΑΣ 144 (κοντόπλο μετρό Δάφνης)
 Τηλ.: 210 9767676, 210 9767677

www.floropoulos.gr - info@floropoulos.gr